

державної влади так і від інших інститутів, що є складовими національної правової системи і, водночас системи захисту прав людини.

Література

1. Курис Э.О. стабільности конституции, источниках конституционного права и мнимом всемогуществе конституционных судов. *Сравнительное конституционное право*. 2004. № 3. С. 92-102.
2. Конституційне право України / ред. В.Ф. Погорілка. Київ: Наукова думка, 2002. 732 с.
3. Роль держави в сфері захисту прав людини: права – захищати, свободи – не займати. *Судово-юридична газета*. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/114688-rol-derzhavi-v-sferi-zakhistu-prav-lyudini-prava-zakhischaty-svobod-i-ne-zaymati> (дата звернення: 12.08.2019).
4. Правова основа захисту прав і свобод громадян в адміністративному порядку. Міністерство юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_4629 (дата звернення: 17.07.2019).
5. Панкевич О.З. Право на приватність: деякі сучасні тенденції в практиці Страсбурзького суду. *Соціально-правові студії*. 2018. Вип. 1. С. 23-30.
6. «Захист прав і свобод людини є найважливішим завданням держави» – переконані учасники Міжнародного наукового семінару, що відбувся у КСУ (доповнено). Конституційний суд України. URL: <http://www.ccu.gov.ua/novyna/zahyst-prav-i-svobod-lyudyny-ye-nayvazhlyvishym-zavdanniam-derzhavy-perekonani-uchasnyky-0> (дата звернення: 12.07.2019).

УДК 342.95(043.2)

Мусаєва С.С., ад'юнкт,
Одеський державний університет
внутрішніх справ, м. Одеса, Україна

ВИОКРЕМЛЕННЯ ПОНЯТТЯ СУСПІЛЬТВА ТА ПОРЯДКУ ДАВНІХ ЧАСІВ

Із поширенням демократизації та нових суспільно-політичних ідей, які об'єктивно обґрунтовували об'єктивну неминучість становлення нового суспільства, сприяли появі соціального ідеалу нового суспільства – суспільства, де людина визнається вищою соціальною цінністю, враховується й забезпечується здійснення різноманітних інтересів індивідів та соціальних груп, гарантується економічна, політична та ідеологічна свобода громадян і їх об'єднань. Але шлях до ідеалу – тривалий. І навіть сьогодні з

впевненістю не можна сказати, що хоча б в одній, «окремо взятій країні», таке суспільство побудовано. Цей ідеал, що сформувався загалом на зорі нового часу, став основним змістом нової епохи, котру цілком справедливо можна назвати епохою громадянського суспільства [1, с. 298].

Становлення громадянського суспільства дало змогу виділити «особу» як таку, яку повинна захищати та чи інша держава, в якій вона проживає, ставлячи «забезпечення безпеки громадянина» на перше місце. Як зазначав Г. Гегель «громадянське суспільство нагадує бойовище, де один інтерес постійно зіштовхується з іншим. Громадянське суспільство не може самотійно перебороти соціальні конфлікти і тому має потребу в спеціальному інституті, котрий був би спроможним примирити розрізнені інтереси. Таким інститутом виступає держава, яка покликана за допомогою права сприяти подоланню конфліктів і надзвичайних ситуацій, забезпечити оптимальні умови для нормального функціонування суспільства» [1, с. 299]. З цього випливає, що саме державне управління цілком повинно було забезпечувати та виступати в інтересах громадянського суспільства, задля підтримання добробуту та процвітання власної держави.

Попри управління з боку законодавчої влади, органами виконавчої влади, які займалися регулюванням та забезпеченням безпеки громадян у державі, були правоохоронні органи, які виконували функцію держави, що представляла собою один з основних напрямків діяльності держави, спрямований на охорону конституційного ладу, прав та свобод громадян, усіх форм власності.

Правоохоронна функція держави також є однією з давніх. В епоху станово-кастового суспільства основний зміст її полягав в охороні державою прав привілейованих верств населення. Епоха громадянського суспільства з її гаслом загальної рівності вкладає у правоохоронний напрямок державної діяльності новий зміст.

За часів створення Великобританією, Сполученими Штатами Америки та Німеччиною поліцейських органів, значна увага приділялася запобігання кримінальним правопорушенням, та створенням на цій основі штатних підрозділів. Із розвитком поліцейської системи у Франції, однією з найстаріших у Європі, ще за часів Наполеона Бонапарта, поліцію було поділено на державну (генеральну) та муніципальну (общинну). Саме до функцій муніципальної поліції було віднесено захист безпеки населення, охорона його майна, видача паспортів, боротьба зі злочинністю, здійснення нагляду за моральністю. Кодексом «Про злочинні діяння

і покарання» 1795 р. призначення тієї й іншої поліції визначалося в такий спосіб: «Адміністративна поліція має своєю метою повсякденне забезпечення громадського порядку; її зусилля спрямовані головним чином на попередження злочинів» [1, с. 405]. Адміністративна поліція була суворо централізована. Відповідно до встановленої Наполеоном системи провінційного й общинного управління Франції органами адміністративної поліції були: префекти в департаментах (було створено 88), супрефекти в округах, мери в комунах та містах. Усі вони призначалися імператором за поданням міністра поліції та міністра внутрішніх справ і розглядалися як агенти центральної влади.

На ранніх етапах розвитку та зміцнення правопорядку, кожна держава в особі верховної влади і її інститутів захищала свою територію в основному від зовнішніх вторгнень. Публічний порядок забезпечувався місцевою знаттю, церквою, громадами. Поступово у процесі ускладнення громадського життя ця поліцейська, у сучасному розумінні, функція стала покладатися на органи управління широкої або загальної компетенції, а надалі на спеціальні органи – поліцію. У середні XVII століття в містах Західної Європи поліція виникає як урядовий заклад, що має своєю задачею забезпечення порядку і внутрішньої безпеки [3, с. 10].

Виходячи із вищезазначеного, можна зробити висновок, що поняття та розуміння «порядку», яке зароджувалося ще з давніх часів, закріпилося із становленням держави та громадянського суспільства, де людина та її свобода стали однією з цінностей та обов'язком держави у належному забезпеченні та охороні.

Тим самим, якщо звернутися до юридичних словників, то Український академічний словник дає нам наступне поняття «порядку», а саме це – стан, коли все робиться, виконується так, як слід, відповідно до певних вимог, правил, та є послідовною упорядкованістю [1]. «Порядок (Ordnung)» за філософським словником означає - ясну і чітку організацію будь-якої сфери дійсності (у відношенні людського існування, наприклад, його позитивні моральні якості) [2]. Як вказано у «Великому тлумачному словнику сучасної української мови», слово «громада» є багатозначним, та включає в себе групу людей, об'єднаних спільністю становища, інтересів тощо, та об'єднання людей, що ставлять перед собою певні спільні завдання. В свою чергу Конфуцій, до центру уваги ставить категорію порядку та ритуалу (Лі). На його думку, зміст історії полягає в ритуалах минулого, їх поступовій зміні, де носієм ритуалу виступає людина, яка гармонійно поєднує в собі природність і вченість. Звідси вимоги

Конфуція керувати народом за допомогою добродійності і наведення порядку, дотримуючись правил поведінки. Тоді народ матиме сором і буде виправлятися, а суспільство досягатиме злагоди [3].

Література

1. Кісіль З.Р., Кісіль Р.В. Адміністративне право: навч. посіб. Вид. 3-є. Київ: Правова єдність, 2011. 695 с.

2. Алексеев С.С. Общая теория права: в 2 т. Т. II. Москва: Юрид. лит., 1982. 360 с.

3. Баїк О.І. Профілактика деліктних посягань на публічні атрибути і символи Української держави. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2014. № 810. С. 3-10.

УДК 340.111.5:316.774:004(477)

Островий О.В., канд. наук з держ. упр., доктор філософії,
докторант, Донецький державний університет управління,
м. Маріуполь, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Сьогодні людство еволюціонувало до так званого «цифрового» або «інформаційного» суспільства, яке змінює уклад життя, систему цінностей індивідів і соціальних груп, відтак зростає значущість інформаційних цінностей по відношенню до матеріальних [1]. У таких умовах відбуваються інтенсивні світоглядні трансформації, де головними цінностями стають інформація та пов'язана з нею віртуалізація. Формується людина нового типу.

Оскільки інформаційні відносини є різновидом суспільних відносин, то суб'єктами передавання інформації в них виступають як індивіди, так і соціальні групи. Тому держава встановлює відповідні правові норми, якими регламентуються права, обов'язки та правила поведінки їх учасників.

Сучасне інформаційне законодавство України має характер змішаної системи права: зберігши галузевий підхід традиційної континентальної системи права, воно стало на шлях публічно-правового законотворення за доктриною загального права (англо-американської системи права), коли окремі проблеми на законодавчому рівні вирішуються на рівні окремих законів.

Правове регулювання інформаційних правових відносин в Україні забезпечується низкою нормативних актів, у тому числі: